

**Ioannis De Lvgo Hispalensis, Societatis Iesv, S. R. E. Tit.
S. Balbinæ Presbyteri Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales De Virtute Fidei Divinæ**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1656

§. II. De conclusione deducta ex duabus reuelatis, an sit de fide.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81031)

bile moraliter, quod omnes fideles sine examine, & sufficienti fundamento iuxta suam capacitatem præmissis illud susceperint. Quando verò Pontifex, vel Concilium vniuersale cum approbatione eiusdem Pontificis aliquid proponit, & definit, licet non possit falsum dogma proponere; præmittendum tamen est examen, & inquisitio sufficiens. Primum, ne definitio limites concessos excedat: neque enim data est potestas, & infallibilitas hæc in qualibet materia, sed in iis, quæ ad fidem spectant, vel eam concernunt, vel etiam in iis, quæ pertinent ad mores christianos. Oportet ergo examinare prius, an sit materia pertinet ad sensum Scripturæ, vel fidei intelligendam, vel an sit materia extranea, quæ ad iudicium Ecclesiæ non spectat. Secundo præmittitur examen, quia si Pontifex summus, vel solus, vel cum Concilio tentaret definire aliquod dogma falsum, pertineret ad providentiam Dei, si aliter non impeditur eius conatus, tollere eum è vita, ad vitandam Ecclesiæ deceptionem. Merito ergo, & prudenter præmittitur examen, ne temere intentata definitione, Deus mediis acerbioribus eam impediatur. Tertiò, denique & vniuersaliter debet exant, & diligentia adhiberi: quia Dei assistentia promissa non abstulit à Pontifice obligationem, quam de iure naturæ habebat examinandi prudentem, quæ proponit Ecclesiæ. Sicut Deus confirmans aliquem in gratia, non aufert ab eo obligationem seruandi præcepta, & diligentiam adhibendi ad cognitionem obligationum, & ad vitandam periculam peccandi. Quia licet confirmatio in gratia afferat providentiam, & assistentiam Dei, ut ille non peccet mortaliter, & (ut aliqui volunt) ne moraliter possit peccare; ad eandem providentiam Dei spectat, quod homo ille satisfaciatur toti suæ obligationi, quam seclusa tali confirmatione, haberet, nec confirmatio tollit obligationem, quæ aliàs esset. Ita Petrus & eius successores confirmati sunt in fide saltem docenda, & tradenda, ut colligitur ex verbis Christi Luc. 22. *Simon, ego rogaui pro te, ut non deficiat fides tua.* Hæc autem confirmatio non tollit obligationem examinandi, quæ proponenda sunt; nam sicut est obligatio naturalis examinandi, quæ credimus, an sint sufficienter propolita, & ideo confirmatio alicuius in fide interna, non tollit hanc obligationem examinis præcedentis; sic est obligatio naturali examinandi, quæ aliis credenda proponimus, & ideo confirmatio in fide externa proponenda non aufert præcedentis examinis obligationem, sed solum affert providentiam Dei, ut non proponatur à Pontifice, nisi præcedente debito examine, vel saltem nisi præcedente ex parte ipsius obiecti sufficienti fundamento, quia vel in reuelatione præterita continebatur, vel ex illa saltem adiuncta præmissa alia vera deducebatur. Et hæc sufficiant quoad primum punctum de conclusione deducta ex vna reuelata, & altera euidenti naturali,

§. II.

De conclusione deducta ex duabus reuelatis, an sit de fide.

278
Conclusio deducta ex duabus præmissis de fide, an sit de fide.

Secunda questio erat de conclusione, quæ sequitur ex duabus præmissis de fide, an sit de fide, vel solum Theologica. Exemplum esse potest in hac conclusione: *Omnes Apostoli acceperunt Spiritum sanctum; Mattheus fuit unus ex Apostolis; ergo Mattheus accepit Spiritum sanctum.* Singulæ præmissæ sunt reuelatæ, ex illis conclusio euidenter infertur. Prima sententia negat conclusionem esse actum fidei, sed dicit, esse conclusionem Theologicam, nisi ipsa etiam reuelata sit. Ita Molina 1. parti. quest. 1. art. 2. disp. 2. Valentia in præfati quest. 1. puncto 1. §. in contrarium, & §. quod si queratur, & tom. 1. disp. 1. q. 1. puncto 1. Suarez disp. 6. sect. 4. Lorca disp. 6. Turrianus disp. 1. dub. 3. & alij. Secunda dicit, conclusionem illam esse de fide. Pro qua Hurtado disp. 10. sect. 1. §. 2. qui eam sequitur, affert Aureolum, Vegam, Canum, Patrem Vasquez, Scotum, & Ochamum & §. 42. in eandem sententiam affert Nazianzenum orat. 37. quæ est §. de Theologia vbi S. Doctor ostendit, diuinitatem Spiritus sancti constare contra hæreticos ex Scriptura, quia ex ea euidenter colligitur. In hoc puncto distinguenda omnino videntur duo, quæ cum sint valde diuersa, immerito P. Hurtado ea confundit §. 1. 4. & sequentibus, & rursus disp. 12. §. 6. Aliud enim est querere; an obiectum illius conclusionis sit de fide, & possit terminare assensum fidei: aliud verò, an assensus ille generatus per discursum formalem, vel virtualem ex duplici præmissa reuelata sit assensus fidei; pro ut terminatur ad obiectum conclusionis, an solum assensus Theologicus. Qui duo sensus, ut dixi, sunt valde diuersi: nam in genere loquendo, non repugnat, quod obiectum aliquod, quod aliunde in se est reuelatum, & potest terminare assensum fidei, & est de fide, possit tamen, pro ut subest alicui alteri medio, aut motui, non terminare assensum fidei, sed alium inferiorem, ut constat in animæ immortalitate, quæ licet sit de fide, pro ut tamen subest medio scientiæ demonstrationis Philosophicæ, non terminat assensum fidei, sed alium inferiorem, naturalem, & scientificum. Et quidem Auctores primæ sententiæ non negant, obiectum illud posse terminare assensum fidei in vltimo casu, sed solum agunt de illo, pro ut terminat assensum gentium per discursum ex duplici præmissa de fide, & Suarez disp. 3. sect. 1. 2. num. 6. clare distinguunt illos duos sensus, & expresse concedit, obiectum idem quod potest deduci ex duabus reuelatis, posse aliquando terminare assensum fidei, solumque negat assensum deductum per discursum ex illis duabus præmissis reuelatis esse de fide.

Hoc ergo supposito, dico primum, obiectum illius conclusionis deductæ ex duplici præmissa reuelata, specificatiue loquendo esse de fide, & posse credi assensu fidei: in hoc conuenio cum Auctoribus secundæ sententiæ, quorum fundamenta nihil aliud probant, idque non negat Suarez, ut vidimus. Probari autem potest, quia totum illud obiectum est de fide, quod inuenitur reuelatum à Deo; sed obiectum conclusionis legitime deductæ ex duabus reuelatis est etiam à Deo reuelatum, ergo totum illud obiectum est de fide. Maior, & consequentia sunt clare: minor probatur: quia omnis conclusio in tantum bene infertur ex suis præmissis, in quantum eius obiectum identificatur cum obiecto præmissarum: fundatur enim tota vis syllogistica in illis duobus principiis, dicit de omni, dicit de nullo, ut suppono ex Logica, & ideo intellectus post assensum præmissarum, cogitur assentiri conclusioni, quia eius obiectum est idem cum eo, quod iam est.

est admissum in præmissis, & ideo negari non potest nisi negata vna ex præmissis: neque enim continetur obiectum conclusionis in obiectum præmissarum, tanquam in causa, sed tanquam in aliquo, cum quo habet realem identitatem. v.g. in exemplo posito, Matthæum accepisse spiritum sanctum, idem realiter est, saltem inadæquate, & vt pars, cum hoc, quod est omnes Apostolos, quorum vnus erat Matthæus, accepisse spiritum sanctum: ergo qui reuelat Apostolos omnes accepisse spiritum sanctum, & Matthæum fuisse Apostolum, reuelat, ipsum accepisse spiritum sanctum: non potest enim aliquis affirmare totum, quin affirmet partes, ex quibus intrinsecè constat illud totum propter identitatem realem partium cum toto.

Hoc eodem argumento vtitur Suarez *dicta disp. 3. sect. 1. n. 6.* & confirmat illud bene, quia in Deo reuelante non est cognitio confusa, sed distincta: ergo quando reuelat aliquam propositionem vniuersalem manifestat iudicium, quo cognoscit omnia particularia distinctè quæ sunt sub illa vniuersali: loquebatur ergo immediatè de Matthæo, & aliis Apostolis, quos distinctè cognoscebat illa cognitio, & iudicio, quod voluit manifestare per reuelationem: ergo reuelatio immediatè cadit super omnes illos in particulari, & per consequens, Matthæum accepisse spiritum sanctum, est aliquid immediatè reuelatum à Deo, licet reuelatione, quæ respectu nostri confusa est, & indiget explanatione, vt appareat quod sit eius obiectum immediatum.

Obiicitur primò, quia confusio, quæ se tenet ex parte ipsius reuelationis vniuersalis, sufficit, vt obiectum conclusionis non sit propriè reuelatum; quia licet sit à parte rei idem realiter cum obiecto præmissarum reuelato, non tamen cognoscitur ex vi præcisè reuelationis explicite, vt tale est in particulari, sed ad eius cognitionem explicitam necessarius est discursus, quod sufficit vt in ratione obiecti formaliter non sit idem cum obiecto reuelato, atque ideo non possit de illo explicite esse assensus fidei, nunquam enim potest ei obiecto præstari assensus nisi præiudicio discursu, quo appareat contineri in obiecto reuelato; quando autem assensus sit propter discursum, & illationem ex obiectis reuelatis, non assentimur propriè de fide illi obiecto, vt dicemus conclusionem sequenti. Hoc esse potest præcipuum fundamentum sententiæ contrariæ, pro cuius solutione aduertendum est, dupliciter posse nos assentiri illi propositioni *Deus reuelauit, Matthæum accepisse spiritum sanctum.* Primò inferendo illam ex duabus propositionibus per hunc discursum, Deus reuelauit, omnes Apostolos accepisse spiritum sanctum, & Matthæus erat vnus ex illis, quia Deus id reuelauit, ergo Deus reuelauit Matthæum accepisse spiritum sanctum: & tunc propositio illa vt deducta ex illis præmissis, fatemur, quod non deseruit ad assensum fidei, quo credamus, Matthæum accepisse spiritum sanctum, quia non infertur hic vltimus assensus ex reuelatione talis obiecti sistendo in ipsa, sed ex reuelatione talis obiecti, vt deducta ex alia propositione reuelata: quod non sufficit ad generandum proprium assensum de fide vt dicemus conclusionem sequenti.

Secundò tamen possumus dicere Deum reuelasse, Matthæum accepisse spiritum sanctum, & hoc absque discursu, sed per propositionem im-

mediatam non illatam, ex alio obiecto reuelato, quod probare possumus in primis aliis multis exemplis, quia alioquin nulla propositio posset esse nobis immediatè de fide diuina, vel etiam humana. Quando enim Petrus tibi affirmat, se venturum Romam, & tu credis, quia ipse dicit, potest idem argumentum fieri de assensu, quo credis, id Petrum dicere; qui sanè videtur haberi etiam per discursum: ideo enim credis, Petrum id dicere, quia voces illæ, *ego veniam Romam*, impositæ sunt ab hominibus ad id significandum; vnde infers, Petrum his vocibus vtentem loqui de tali obiecto, ergo ille assensus fundatur in notitia de significatione vocum, quam ex præceptis Grammaticæ didicisti. Item quando Petrus præfente Paulo, & Antonio, dicit tibi, hi duo fuerunt mecum heri in prandio, & tu credis Paulum pransum esse cum Petro, quia Petrus id dicit, fieri potest idem argumentum, nam Petrum loqui de Paulo, videris credere per discursum ex eo, quod Petrus designauit illos duos præfentes, & Paulus eiler vnus ex illis: quare in neutro casu credis præcisè fide humana, Paulum pransum esse apud Petrum, sed resoluisti assensum in alia etiam principia, nempe quia voces illæ impositæ sunt ad id significandum, vel quia Paulus erat præfens, quando Petrus loquutus fuit. Vnde idem argumentum fieri etiam potest in aliis obiectis, quæ Deus in particulari reuelauit, v.g. quando credis Christi resurrectionem, quia Deus eam reuelauit, videtur discursus intercedere ad credendum, Deum id reuelasse, quia nimirum aliunde scis, has voces, *Christus resurrexit*, impositas esse ab hominibus ad loquendum de tali obiecto, quod quidem non scis ex fide diuina, sed ex vtu hominum, & præceptis Grammaticæ; ergo in hanc etiam notitiam resoluisti partialiter assensum tuum de reuelatione à Deo facta. Item non poterimus immediatè credere reuelationem Dei de præcepto Christi facto Petro non manifestandi eius transfigurationem ante resurrectionem, quia Euangelium non dicit Christum dixisse Petro, sed dixisse præsentibus discipulis; aliunde autem constat ex verbis eiusdem Euangelij vnum ex præsentibus fuisse Petrum: ergo ex vtraque reuelatione per discursum inferimus Christum præcepisse Petro, & sic in aliis passim, quæ tamen omnes fatemur esse reuelationem immediatam, & immediatè credi.

Et quidem negari non debet, quod ego possim credere fide humana Petrum venturum in hanc urbem absque alio discursu (licet hic possit etiam interuenire, si velim) quo resoluam meam credulitatem tanquam in præmissam, & principium formale in significationem vocum, vel præcepta grammaticæ, & idem est de fide diuina, qua credo obiecta à Deo reuelata per voces latinas. Ratio autem vtrobique est, quia non est necessarius discursus, nec illatio vnius ex alio ad assensum circa ea, quæ immediatè vfu, & experientia percipimus prout reuera percipimus significationem vocum communium: quare absque discursu possum credere, quod Petrus v.g. loquitur mihi per voces significantes, seu significare solitas apud homines, eius aduentum in hanc urbem: nam totū hoc cognosco immediatè, nempe Petrum vti illis vocibus & voces illas apud homines vsurpari ad significandum tale obiectum. Quod idem est de assensu, quo credo ex parte Dei proponi in scriptura sacra tale, vel tale obiectum, cum legam

verba

verba illa, quæ immediatè scio apud homines vsurpari ad loquendum de tali obiecto. Idem etiam est, quando credo Paulum pransum esse apud Petrum, quia Petrus id dixit, quando Paulo præsentè dixit mihi, *hic mecum pransus est*. Nam licet possit tunc etiam interuenire discursus ad credendum, Petrum de Paulo loqui: possum tamen sine alio discursu id credere: quia sicut immediatè cognosco, Petrum vti voce vsurpari solita ad loquendum de prandio, ita immediatè cognosco, ipsum vti voce vsurpari solita ad loquendum de Paulo: nam vox illa, *hic*, præsentè Paulo, idem est, ac vox *Paulus*, & in eadem significatione vsurpari ab hominibus: cum ergo immediatè percipiam, Petrum vti voce illa, *hic* præsentè Paulo, percipio etiam immediatè ipsum vti voce vsurpari solita in his circumstantiis ad loquendum de Paulo, quare absque alio discursu possum resoluerè assensum circa prandium Pauli in verba illa talibus circumstantiis prolata, quæ ego percipio.

284

Hinc ergo in casu nostro de fide diuina dici potest, non debere interuenire discursum ad credendum Christum resurrexisse qui fundetur tanquam in principio in significatione vocum: quia immediatè cognosco has voces contineri in scriptura, & quidem voces vsurpari solitas ad loquendum de resurrectione, quod totum absque discursu cognosco, & per consequens absque discursu cognosco proponi mihi in scriptura voces quibus significari solet resurrectio. Similiter reuelationem de Spiritu sancto à Matthæo accepto immediatè cognosco absque discursu, qui immediatè cognosco, Deum reuelare Spiritum sanctum ab omnibus Apostolis susceptum, & Matthæum fuisse vnum ex illis. Nam qui eodem tempore diceret totum hoc complexum, nempe omnes Apostoli acceperunt Spiritum sanctum, & Matthæus fuit vnus ex Apostolis, diceret æquiuallenter, Matthæum accepisse Spiritum sanctum: ergo idem erit licet in diuersis temporibus id dicat: nam possum ego simul concipere vtramque reuelationem, licet diuersis temporibus factæ sint. Constat verò apud homines idem esse dicere, *Matthæus accepit Spiritum sanctum*, ac dicere, *omnes Apostoli, quorum vnus erat Matthæus illum acceperunt*; Cum ergo inueniatur Deum vtrumque immediatè reuelasse, inuenitur etiam reuelasse immediatè, quod Matthæus accepit Spiritum sanctum: quare assensus, quo credo Deum hoc reuelasse, non debet necessariò inferri per discursum ex illis duabus reuelationibus seorsim factis, sed possum æque immediatè huic reuelationi assentiri, cum ea etiam in vtroque illo loco simul sumpto immediatè contineatur.

285

Obiectio 2.

Vnde iam facilius soluuntur alia argumenta, quæ fieri solent contra hanc conclusionem. Secundò ergo obiici solet, quia illa conclusio est Theologica, cum inferatur ex reuelatis, ergo non est assensus fidei, quia fides, & Theologia distinguuntur. Respondetur facile, illam conclusionem vt deductam ex reuelatis esse Theologicam, & vt sic non credi ex fide, vt dicemus conclusionem sequenti: idem tamen obiectum materiale posse credi per fidem, non vt deductum ex præmissis reuelatis, sed vt immediatè etiam reuelatum, vt supra explicuimus.

Obiectio 3.

Tertiò Obiicitur, quia in naturalibus habitus principiorum, & habitus scientificus distinguuntur, ergo non est idem habitus ad credenda reuelata, & ad conclusionem, quæ ex reuelatis in-

fertur. Respondetur, quidquid sit de antecedenti, transeat consequens, quando conclusio ex reuelatis creditur propter reuelata vt propter principia. Secus verò erit, quando idem obiectum creditur etiam vt principium immediatè reuelatum à Deo: ad hoc enim debet extendi habitus fidei diuinæ, qui ex omnium sententia extenditur ad omnia immediatè reuelata à Deo.

Quartò Obiicitur, quia Christum esse risibilem est conclusio Theologica, nec creditur immediatè per fidem, quia deducitur ex humanitate reuelata, quamuis risibile pro radice sit idem realiter cum humanitate: ergo identitas obiecti conclusionis cum obiecto præmissarum non facit, quod idem obiectum possit per fidem credi. Hoc argumentum facit magnum negotium Patri Hurtado dicta disp. 10. num. 19. & sequent. Sed nobis nulla infertur difficultas, qui paulò ante diximus, conclusionem illam, quæ non potest per fidem credi, non esse de risibilitate radicali, sed de formali; quæ supponitur esse passio distincta ab humanitate. Omitto alia leuiora argumenta, quæ videri possunt apud Hurtado dicta disp. 10. & ex dictis faciliè solui possunt.

His suppositis, sit iam secunda conclusio; quòd conclusio illata ex duabus reuelatis creditur solum propter illas, non creditur de fide, sed solum est conclusio Theologica. Hæc est iuxta sensum primæ sententiæ supra relata, eam tamen ex professo impugnatur Hurtado loco citato, & rationes etiam, quibus probari solet ab eis auctoribus, quas omitto, quia ferè omnes sunt parum efficaces. Ratio, quæ me mouet, hæc est, quia ea, quæ per fidem credimus, Deo credimus, & ideo credimus super omnia, quia diuinæ auctoritati supremus cultus intellectualis debetur, vt dicimus infra agentes de fidei certitudine: ea autem, quæ credimus, quia sequuntur ex reuelatis, non credimus soli Deo, mouemur enim non solum à diuina auctoritate reuelante præmissas, sed etiam à connexionione obiecti præmissarum cum obiecto conclusionis, quam connexionionem non cognoscimus nec credimus quia Deus eam reuelauit, sed lumine intellectuali ex terminis nobis apparet, atque ideo ad credendum obiectum conclusionis partim mouemur à testimonio diuino, partim à connexionione vnius obiecti cum alio; non ergo possumus credere per fidem obiectum conclusionis, cum illud non credamus soli Deo, nec diuinum testimonium solum nos moueat ad illud credendum, sed ille assensus est inferioris ordinis, & minus perfectus, cum debeamus illum modum superiorem assentiendi referre ad omnia obiecta, quæ Deo credimus.

Contra hanc rationem non procedunt argumenta, quæ communiter fieri solent ab auctoribus secundæ sententiæ, solum enim probant, obiectum illud posse credi per fidem, quia immediatè reuelatum est à Deo, quod nos conclusionem primam concessimus. Alia tamen argumenta conuenienter specialiter Hurtado ubi supra scilicet. 1. contra hanc conclusionem, & rationem, quæ oportet dissoluere, & ex quorum solutione melius huius rationis vis intelligitur. Primò ergo §. 4. & sequentibus arguit: quia habitus infusus extenditur ad omne obiectum materiale, quod cognoscitur dependenter à suo obiecto formali vt constat etiam in habitibus voluntatis; nam charitas extenditur ad omnia obiecta materialia, & remota quæ saltem mediatè amantur propter Deum, vt præter Deum amas proximum, & ideo proximo

procurat bonum, & ad hoc eligis media; omnia hæc, & media etiam remota eligis per actum charitatis, quia omnia illa amas ultimo propter Deum, qui est ultimum obiectum formale illius amoris, quod idem contingit in misericordia, & aliis virtutibus: ergo similiter conclusiones omnes etiam mediatae, quæ creduntur propter testimonium diuinum, pertinent ad fidem: nam obiecta præmissarum, licet sint obiectum formale proximum illius assensus: non sunt tamen in rigore obiectum formale, sed materiale; cum non lisat intellectus ultimo in illis, sed illa credas propter aliud, sicut, qui ex charitate Dei amat proximum, & ideo dat ei pecunias ad subleuandam eius indigentiam, licet videatur habere pro obiecto formali proximo bonum ipsius proximi; illud tamen non est in rigore obiectum formale, quia non lisat ultimo voluntas in illo, sed illud amat propter Deum, & ideo omnia illa sunt obiectum materiale charitatis; ergo eodem modo fides extendi debet ad omnia obiecta materialia etiam remota, quæ mediata, vel immediate propter idem fidei motuum creduntur, & in illud ultimo resoluntur.

Respondetur, habitum extendi ad omnia obiecta materialia, quæ attinguntur sub eodem omnino motu, secus autem, si motui varietur, præsertim si variatio illa refundat diuersum modum tendendi; prout contingit in casu nostro, in quo intellectus mouetur ad assentiendum conclusioni, non solum ex testimonio Dei, sed etiam ex connexionione obiecti conclusionis cum obiectis præmissarum, ad quam connexionem credendam nullo modo mouet testimonium Dei: & ex hoc prouenit, quod intellectus non credat obiectum conclusionis eo modo, & firmitate, qua credit res fidei, quas credit soli Deo, sed mouetur etiam à connexionione vnius obiecti cum aliis, quam connexionem non credit Deo: quare non est mirum, quod assensus ille prout terminatur ad obiectum conclusionis non sit fidei, cum degeneret notabiliter ab assensu fidei, quo credimus soli Deo, quæ dicit, & ideo super omnia. Exemplum autem charitatis, & aliarum virtutum voluntatis non est simile: quia omnes illi actus voluntatis, qui versantur circa alia obiecta materialiter etiam remota, non habent vllum aliud motuum, in quo etiam partialiter lisant, nisi solum Deum: nam licet amentur media remota propter utilitatem, seu propter connexionem quam habent cum fine: illam tamen utilitatem, & connexionem non amatur propter se, nec lisatur in illa, sed propter bonitatem Dei: quare in iis omnibus actibus nulla est varietas ex parte motui formalis. At vero in actibus intellectus non ita se habet: nam conclusionibus mediatae deductæ ex prioribus conclusionibus non retinent idem omnino obiectum formale omnino inuariatum, sed additur semper connexio obiecti conclusionis cum obiectis præmissarum, cuius connexionis veritas non creditur propter veritatem præmissarum, nam licet præmissa essent falsa, consequentia esset bona, & conexio esset vera, sed cognoscitur in se, & in illa lisat intellectus, ab eaque partialiter mouetur intellectus ad assentiendum obiecto conclusionis.

Contra hanc solutionem, & differentiam, quam olim ad hoc propositum explicui, aliqua opponit Hurtado, ex quo obici potest secundò, quia connexio obiecti conclusionis cum obiecto præmissarum non distinguitur realiter à con-

nexione extremorum cum medio: connexio autem extremorum cum medio cognoscitur per præmissas reuelatas: ergo continentia etiam obiecti conclusionis cognoscitur per easdem præmissas, atque ideo non est necessaria alia cognitio illationis, seu continentiae obiecti conclusionis in obiecto præmissarum, quæ moueat ad assentiendum conclusioni, & per consequens motuum formale præmissarum erit motuum formale ad æquatum ad assensum conclusionis.

Hoc argumentum supponit questionem illam, an ultra assensum præmissarum requiratur cognitio illationis ad assensum conclusionis, de qua dixi in Logica; & inferius aliqua attingemus: est enim questio Logica, in qua dixi cum communi sententia, requiri eiusmodi cognitionem, ut constat experientia: multi enim assentiuntur præmissis, & negant consequentiam, quam deberent omnino concedere, quia non attendunt ad bonitatem illationis, seu ad continentiam obiecti conclusionis in obiecto præmissarum concessio. Nec refert, quod obiectum conclusionis non distinguatur ad æquatum ab obiecto vtriusque præmissæ simul sumptæ, sed saltem partialiter cum illo realiter identificetur. Hoc enim probaret etiam, illam non esse veram conclusionem, quia conclusio semper creditur propter aliud ut constat ex definitione syllogismi: non autem intelligitur propter aliud realiter sed propter aliud secundum modum concipiendi. Nam idem obiectum cognitum per cognitionem confusam non mouet, & cognitum postea explicitè, mouet: sic etiam in assensu secundæ operationis per compositionem debet obici explicitè Mentis inter extrema, quæ licet non distinguatur realiter ab ipsis extremis, non assentiremur, nisi explicitè obiceretur, ut dixi *disp. 1. de pñit. sect. 2.* Ratio autem est, quia sicut non potest mouere ad amandum bonitas, de qua non possumus reddere rationem, ita nec ad assentiendum veritas de qua non possumus reddere rationem: cognitio autem confusa non sufficit, ut possimus reddere rationem de bonitate, aut veritate confuse cognita, ergo necessaria est cognitio explicita continentiae vnius veritatis in alia, ut propter veritatem primam concessam assentiamur secundæ. Hoc autem est, quod explicatur per particulam *ergo*; positam in conclusione, nempe connexio vnius veritatis obiectivæ cum alia, & non sola connexio formalis ipsius assensus conclusionis cum assensu formali præmissarum, ut supponit Hurtado §. 30. neque enim requiritur cognitio reflexa de præmissis formalibus, aut de conclusione formali, sed de connexionione inter obiecta conclusionis & præmissarum, quæ non est cognitio reflexa, sed directa. Sicut neque in iudicio per compositionem requiritur cognitio reflexa apprehensionum extremorum, sed directa de identitate inter ipsa extrema obiectiva.

Sed contra obicitur tertio, ex eodem Auctore §. 31. quia hinc sequitur neque esse actum fidei ipsum assensum circa obiectum reuelatum, v.g. circa Incarnationem: quia hic assensus etiam est propter veracitatem, & reuelationem Dei, tanquam propter motuum, & præmissas formales, vel virtuales, quare requiritur etiam cognitio bonitatis illationis, quæ bonitas, seu connexio veritatis Incarnationis cum veracitate & reuelatione Dei mouet partialiter ad assensum Incarnationis, & per consequens non credimus

Incarnata

291

292

Obiectio 31

Incarnationem propter solam auctoritatem Dei, quæ sola est motuum formale fidei, sed etiam propter illationem obiectiuam seu continentiam vnius obiecti in alio, quæ continentia non creditur propter auctoritatem Dei, sed constat ex terminis, atque ideo motuum illius assensus, non erit solum motuum formale fidei.

293

Ad hoc tamen facile responderetur negando sequelam: incarnatio enim creditur propter solum motuum formale fidei, quod quidem in rigore loquendo, non complectitur solam veritatem, & testimonium Dei secundum se, & in abstracto, sed ut continentem connexionem cum veritate obiecti reuelati; sicut motuum formale in assensu cuiuslibet conclusionis non est sola veritas præmissarum, sed illa, ut connexa cum veritate conclusionis. Quare, quando dicimus, solum auctoritatem Dei esse motuum formale fidei, illa particula exclusiua *solum*, non excludit concomitantia essentialia, sine quibus explicite cognitis non potest mouere auctoritas Dei, sed excludit omnia alia peregrina, quæ non requiruntur, ut auctoritas Dei moueat; & includit connexionem vnius obiecti cum alio, quæ licet realiter non distinguatur realiter adæquate ab obiectis præmissarum debet tamen explicite cognosci, ut obiectum præmissarum mouere possit ad assensum conclusionis. Nec obstat, quod hæc connexio non cognoscatur explicite, aut credatur propter auctoritatem Dei: adhuc enim verum est, soli Deo non credere Incarnationem, nam per illam exclusiuam *soli*, non excludimus id quod requiritur ex parte obiecti essentialiter, ut Deo credamus, *soli* explicamus, non interuenire quidquam aliud ex parte motui, nisi id solum, quod requiritur essentialiter, ut alicui soli credamus, in quo tamen includitur connexio auctoritatis diuinæ cum veritate obiecti reuelatis, cuius connexionis cognitio explicita inuoluit essentialiter, quando dicimus Incarnationem credi soli Deo, seu propter solam Dei auctoritatem, quia illud *propter*, significat connexionem, quæ mouet, alioquin non crederetur vnum propter aliud. Quamuis autem connexio illa auctoritatis diuinæ cum veritate reuelata non credatur Deo, prout explicite cognita, credimus tamen illam, etiam super omnia, quia hoc necessarium est ad credendum super omnia id, quod Deus dicit; neque enim possumus magis credere obiectum reuelatum, quam eius connexionem cum reuelatione, in qua connexionem partialiter fundatur ille assensus. Quare sicut credimus etiam super omnia, Deum esse summè veracem, quamuis hoc non credamus Deo in primo illo assensu, qui est principium fidei, sed assentiamur ex terminis; sed tamen absque formidine, super omnia, quia id necessarium est ad credendum Deo super omnia id, quod reuelat; ita propter eandem rationem debemus credere firmissimè connexionem auctoritatis Dei cum obiecto reuelato, quia id necessarium omnino est ad credendum firmissimè Deo id, quod reuelat.

294

Hoc autem suo modo locum etiam habet in voluntate, cum differentia tamen supra explicata: nam si res attentè consideretur, quando eligitur medicina propter sanitatem, solam, non est sola bonitas sanitatis, quæ mouet, sed etiam vtilitas medicinæ ad sanitatem; nisi enim medicina vtilis esset, non moueret bonitas sanitatis ad eam eligendam; dicitur tamen eligi propter solam sanitatem, quia eo ipso, quod dicimus eligi propter

sanitatem, significamus simul eligi propter vtilitatem medicinæ, & propter connexionem, quam habet cum sanitate; differentia tamen est, ut dixi, quia vtilitas ipsa medicinæ, & connexio cum sanitate, quæ voluntatem allicit, amatur etiam à voluntate non propter se, sed propter sanitatem in cuius sola bonitate ultimo sistit amor, & ideo connexio medicinæ cum sanitate, seu vtilitas, non integrat villo modo motuum formale vltimum: at in casu nostro connexio obiecti conclusionis cum obiecto præmissarum reuelatæ, ex qua inferatur, ita mouet intellectum, ut ipsa non credatur propter auctoritatem Dei, sed propter se ipsam. Item connexio auctoritatis diuinæ cum veritate rei reuelatæ ita mouet ad assensum rei reuelatæ, ut ipsa connexio non credatur Deo nec propter reuelationem Dei testificantis illam connexionem, sed quia in se ipsa apparet.

Differentia ergo inter conclusionem illam ex reuelatis, & mysterium reuelatum illatum ex veritate, & testimonio Dei, cui hæc pertinet ad assensum fidei, & non illa, licet vtrique moueatur intellectus ex bonitate illationis, quæ quos bonitas illationis mysterij reuelati ex veritate, & testimonio Dei pertinet intrinsece, & essentialiter ad motuum formale fidei, quæ cum credatur Deo, & propter eius auctoritatem, debet essentialiter moueri ab illatione mysterij, ex auctoritate Dei. At vero bonitas illationis obiecti conclusionis ex mysterijs reuelatis non pertinet intrinsece, & essentialiter ad motuum formale fidei, sed est motuum peregrinum fidei, & extratum motuum proprium fidei, nec ordinatur ad credendum præcisè Deo, sed ad credenda ex quæ inferuntur ex creditis Deo; quare alteratur ex parte motui proprio fidei, non est cui fides debeat extendi ad assensum obiecti conclusionis, sicut ad assensum rerum fidei. An verò, & quomodo concurrat partialiter ad assensum illius conclusionis, quatenus ibi etiam continetur assensus præmissarum reuelatarum, dicemus postea: nunc enim solum dicemus, per illum assensum, non credi obiectum conclusionis tanquam obiecta alia, quæ de fide creduntur.

Aduerte tamen nos sæpe dixisse, connexionem illam, seu continentiam obiecti conclusionis in obiectis præmissarum, vel bonitatem illationis esse partialiter motuum formale illius assensus: quod quidem dictum est in latiori significatione motui formali, ut comprehendit omnia, quæ ex parte obiecti vtrumque mouent ad assensum. Scio enim, strictè loquendo bonitatem illationis non solere appellari motuum formale, sed quasi applicationem motui formali condistinctum à motui, quod solum videtur esse obiectum præmissarum. Sicut etiam in composito physico sola materia, & forma dicuntur partes, vno verò, licet pertineat intrinsece, & essentialiter ad compositum, illudque integrat, non solet appellari pars, sed vinculum partium sic bonitas illationis, seu connexio vnius obiecti cum aliis, non solet appellari motuum formale sed connexio, & colligatio motui formali cum obiecto materiali. Hæc tamen est questio de vocibus: nam in re ipsa non minus intrinsece, & essentialiter intra vno, quam partes ad compositionem compositi, nec minus intrinsece, & essentialiter intra illatio, seu connexio vnius obiecti cum alio ad integrandum motuum, quam ipsa obiecta præmissarum. Caterum sicut vno non

Assensus fidei fundatur partialiter in connexionem obiecti reuelati cum reuelatione.

non solet appellari componens *ut quod*, sed *ut quod*, quia est id, quo partes componunt; ita illatio, seu connexio potest dici mouere non *ut quod*, sed *ut quod*, quia est id, quo praemissae obiectivae applicantur, & vniuntur, ut moueant ad assensum conclusionis, sufficit tamen eius variatio essentialis ad variandum, & alterandum specie morium, praesertim quando refundit diuersitatem notabilem in modum assentiendi, ut contingit in casu nostro.

297 Ultimo loco assert Hurtado §. 42. Verba Gregorij Nazianzeni de quibus supra diximus, quae quidem, si aliquid probant, solum probant nostram primam conclusionem, quod scilicet id, quod sequitur ex expressè reuelatis, possit fidei credi; non tamen probant credi de fide per illum eundem assensum, quo creditur tale obiectum, quatenus praesens per discursu deducitur ex praemissis reuelatis: & haec de hoc puncto sufficiant.

§. III.

Virum reuelatio vniuersalis sufficiat ad assensum fidei circa obiectum singulare.

298 Exemplum esse potest, de fide est, omnes paruulos ritè baptizatos esse in gratia & saluari, si decedant, quaeritur, an qui scit se hunc paruulum ritè baptizasse, possit de fide credere eius sanctificationem. Item de fide est, peccato mortali amitti gratiam, quaeritur, an qui scit, se actu esse in affectu peccati mortalis, possit de fide credere, se carere gratia habituali sanctificante. Ratio dubitandi est, quia haec etiam conclusio deducitur ex vna praemissa reuelata, nempe ex illa propositione vniuersali, & ex altera particulari non reuelata, nempe ex conscientia proprii peccati actualis: quare iuxta doctrinam traditam §. 1. videretur dicendum, quod conclusio non sit de fide, sicut ibi diximus ob eandem rationem non pertinere ad fidem risibilitatem Christi, & alias similes conclusiones, sed esse solum Theologicas. Quare pro sententia negante illum esse actum fidei asserti possunt illi omnes, quos assert Suarez disp. 3. sect. 1. 1. num. 3. negantes esse assensum fidei, qui deducitur ex vno principio reuelato, & altero eidente.

Communis tamen sententia concedit, obiectum illud particulare contentum in vniuersali reuelata pertinere ad fidem, quam tenent Cano, Vega, Valentia, & alij, quos assert & sequitur Suarez ibi num. 2. & 1. & alij, quos addit, & sequitur Hurtado late eam sententiam probans disp. 1. 1. sect. 1. 1. quia, qui affirmat propositionem vniuersalem, affirmat omnia singularia ibi contenta; ergo Deus reuelans omnes homines baptizatos sine obice accipere gratiam, reuelauit etiam ibi hunc infantem baptizatum accipere gratiam, & per consequens id pertinebit ad fidem quae ex se extenditur ad omnia, quae à Deo reuelata sunt.

299 Ego iuxta supra dicta, §. praecedenti distinguendum existimo: nam si loquamur de assensu illo, prout deducto ex praemissa reuelata vniuersali, & particulari aliunde nota, dicendum est, illum non esse assensum fidei, prout terminatur ad obiectum conclusionis, sed solum Theologicum, in quo conuenit etiam Suarez ubi supra numero §. 6. Card. de Lugo de Virtute Fidei Divinae.

& hoc probant à fortiori argumenta adducta in simili supra §. praecedenti. Si enim assensus conclusionis illatae ex duabus praemissis de fide non est assensus fidei, quia habet aliud obiectum formale partialiter diuersum nempe bonitatem illationis, à fortiori idem dicendum erit de assensu conclusionis illatae ex vna solum praemissa de fide, & altera eidenti naturali; quo casu variatur motiuum formale, non solum ex parte bonitatis illationis, sed etiam ex parte vnius praemissae, quae non est de fide, & in qua etiam ultimo sistit intellectus.

Loquendo tamen de obiecto illius conclusionis particularis, dicendum videtur cum secunda sententia, posse actum fidei terminari ad illud non per discursum ex vniuersali reuelata, sed immediate propter diuinum testimonium tanquam ad aliquod immediate, & formaliter reuelatum à Deo. Probari solet, quia quando aliquid reuelatur à Deo, reuelatur eius essentia physica, & metaphysica, licet non ita distinctè, quia essentia non distinguitur à re reuelata; unde Deus reuelans Christum esse hominem, reuelat eo ipso habere corpus, & animam, nam reuelans definitum, reuelat definitionem, & è contrarium non distinguatur: ergo, qui reuelat vniuersalem, reuelat ibi omnia singularia, quae sunt quasi partes componentes illam collectionem vniuersalem: ergo Deus reuelans omnes infantes baptizatos iustificari, reuelat ibi, hunc, & illum, & illum infantem baptizatum iustificari, nam collectio omnium baptizandorum reuelata componitur intrinsecè ex hoc, & illo, & aliis baptizandis. Confirmatur ab aliis, quia Sacerdos sciens debita intentione baptizasse hunc infantem aqua naturali ex mari tunc hausta, non potest sine haerese negare, hunc infantem iustificatum fuisse: nam hoc negando contradicit Deo reuelanti omnes infantes ritè baptizatos iustificari. Sunt enim propositiones contrariae, Omnes infantes ritè baptizati iustificantur, & hic infans ritè baptizatus non est iustificatus. Illa quippe est propositio contraria ex qua sequitur contradictoria, ut dicitur in Summulis: ex illa autem secunda propositione sequitur, ergo aliquis infans ritè baptizatus non iustificatur, quae est contradictoria prima.

Hoc tamen argumentum cum sua confirmatione videtur potius retorqueri posse: quia in primis negans hunc puerum esse iustificatum, non videtur esse haereticus: nam haereticus ille solus est, qui negat id, quod tota Ecclesia Catholica credit: non credit autem, ut docet Ecclesia, hunc infantem esse iustificatum, nisi ad summum sub conditione, si valide baptizatus est: quod enim baptizatus sit, vel quod aqua illa fuerit naturalis, vel quod minister habuerit intentionem non credit, aut docet Ecclesia, ergo non discederet à sensu, & fide Ecclesiae, qui illam propositionem negaret absolute, negando scilicet se baptizasse talem infantem, aut debitam intentionem habuisse, aut adhibuisse aquam naturalem. Unde videtur, quod nec ipsemet sit infidelis negando illam propositionem: potest enim adhuc concedere totum, quod fides docet, nempe infantes ritè baptizatos iustificari, sed tamen ex falsa apprehensione contendere, baptismum illum non fuisse validum, quia aqua, v. g. non erat naturalis, sed quod Dæmon supposuerit occultè aquam artificialem loco naturalis, quod